

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

17.02.2022

Lēmums Nr. 4-02/4/2022

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu

Adresāts:

Rēzeknes valstspilsētas dome, reģistrācijas Nr. 90000025465, adrese: Atbrīvošanas aleja 93, Rēzekne, LV-4600; elektroniskā pasta adrese: dome@rezekne.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035. gadam (turpmāk – Stratēģija) un Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada attīstības programma 2022.–2028. gadam (turpmāk – Programma).

Izvērtētā dokumentācija:

Rēzeknes valstspilsētas¹ domes² 2022. gada 18. janvāra vēstule Nr. 3.1.1.19/53 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru”, iesniegums “Par Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2035. gadam un attīstības programmas 2022.–2028. gadam izstrādi” (turpmāk – Iesniegums), Rēzeknes pilsētas domes 2021. gada 9. aprīļa lēmums Nr. 1573 (Nr. 123, 1. punkts) “Par Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2035. gadam izstrādes uzsākšanu”, Rēzeknes novada domes 2021. gada 6. maija lēmums (Nr. 10. 39. §) “Par Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2035. gadam izstrādes uzsākšanu”, Rēzeknes novada domes 2021. gada 30. septembra lēmums Nr. 320 (Nr. 104, 7. §) “Par grozījumiem Rēzeknes novada domes 2021. gada 6. maija lēmumā “Par Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2035. gadam izstrādes uzsākšanu”, Rēzeknes pilsētas domes 2021. gada 9. aprīļa lēmums Nr. 1574 (protokols Nr. 123, 2. punkts) “Par Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada attīstības programmas 2022.–2028. gada, izstrādes uzsākšanu” (Nr. 18, 53. §) un Rēzeknes novada domes 2021. gada 6. maija lēmums (Nr. 10. 39. §) “Par Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada attīstības programmas 2022.–2028. gada, izstrādes uzsākšanu” (turpmāk – Lēmumi) ar apstiprinātiem darba uzdevumiem (turpmāk – Darba uzdevumi), Valsts vides dienesta Latgales reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – VVD Latgales RVP) 2022. gada 17. janvāra vēstule Nr. 2.3/165/LA/2022 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepieciešamību”, Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālās administrācijas (turpmāk – DAP administrācija) 2021. gada 7. decembra vēstule Nr. 4.8/6821/2021–N “Par ietekmes uz

¹ Kopš 2021. gada 1. jūlija – Rēzeknes valstspilsēta (<https://likumi.lv/ta/id/315654-administrativo-teritoriju-un-apdzivoto-vietu-likums> (skatīts 15.02.2022.)).

² Kopš 2021. gada 1. jūlija – Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība ([Turpat](https://likumi.lv/ta/id/315654-administrativo-teritoriju-un-apdzivoto-vietu-likums) (skatīts 15.02.2022.)).

vidi novērtējuma nepieciešamību Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai un attīstības programmai” un Veselības inspekcijas 2021. gada 2. decembra vēstule Nr. 4.6.2.–10 “Par stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību”.

Plānošanas dokumenta izstrādātāja viedoklis:

Izstrādātājas ieskatā Stratēģijai un Programmai stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums) nav nepieciešams jo, izstrādājot plānošanas dokumentus, paredzēts izvērtēt un ņemt vērā jau noteiktos attīstības virzienus, investīciju prioritātes un uzsāktos vai daļēji īstenotos projektus, izsverot iepriekšējā plānošanas periodā noteikto un izvērtēto mērķu un prioritāšu aktualitāti, ja nepieciešams, precizējot attīstības virzienus. Līdz ar to nav paredzēts, ka plānošanas dokumenti saturēs tādas nozīmīgas izmaiņas, kas varētu pastiprināt vai radīt vides problēmas Rēzeknes valstspilsētas vai Rēzeknes novada teritorijā.

Stratēģijā tiks sniegts vispārīgs Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada attīstības redzējums, bet Programma būs vērsta uz novada teritorijas turpmāko vidēja termiņa attīstību, nosakot rīcības un prioritātes, galvenokārt, novada infrastruktūras – sociālās infrastruktūras objektu, transporta u.c. publisko objektu turpmākai attīstībai, kas pēc to īstenošanas atstās pozitīvu ietekmi uz abu pašvaldību vides stāvokli un dabas resursiem.

Plānojot Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada atsevišķu nozaru attīstību, tiks ņemts vērā, ka dabas vide ir pieejamais resurss, kas primāri saistīts ar sociālās infrastruktūras uzlabošanu, tūrisma attīstīšanu, novada pārvaldības efektīvizēšanu, kā arī apdzīvoto vietu vides uzlabošanu. Plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā nav sagaidāma tieša ietekme uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritorijām (*Natura 2000*). Lai ievērotu Vides politikas pamatnostādnes un spēkā esošajos normatīvajos aktos noteiktās prasības, plānošanas dokumenti tiks izstrādāti atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem vides aizsardzības un saglabāšanas jomā.

Izstrādātājas ieskatā Stratēģija nevar būtiski ietekmēt citus plānošanas dokumentus, pastiprināt vai radīt vides problēmas, jo tās izstrādē tiks ņemti vērā pašvaldību teritorijas plānojumi, t.sk. teritorijas plānojumi, kuriem ir veikts Stratēģiskais novērtējums.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Likums) 23.¹ panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kuram saskaņā ar šo Likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai (Vides pārraudzības valsts birojs, – turpmāk – Birojs) rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23. trīs *prim* panta 1. punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.
2. 2022. gada 18. janvārī Birojā saņemta Izstrādātājas 2022. gada 18. janvāra vēstule Nr. 3.1.1.19/53 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru” un Iesniegums, ar kuru Izstrādātāja informē, ka ir pieņemti Lēmumi ar Darba uzdevumiem un uzsākta Stratēģijas un Programmas izstrāde. Atbilstoši Iesniegumam un Lēmumiem ar Darba uzdevumiem:
 - 2.1. Attīstības plānošanas dokumenti tiks izstrādāti, ņemot vērā šādus attīstības plānošanas dokumentus un to pamatnostādnes: Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2030, Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2021.–2027. gadam, Latgales stratēģiju 2030,

Latgales reģiona attīstības programmu, spēkā esošos Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentus (ilgtspējīgas attīstības stratēģijas, teritorijas plānojumi un attīstības programmas), kā arī kaimiņu pašvaldību attīstības dokumentus un citus spēkā esošus nacionālās un reģionālās plānošanas dokumentus.

- 2.2. Stratēģijas un Attīstības programmas izstrāde uzsākta, pamatojoties uz 2020. gadā izdoto Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, kura Pārejas noteikumu 9. punkts paredz, ka Rēzeknes valstspilsētas pašvaldībai ar jaunizveidoto Rēzeknes novadu³ ir jānodrošina kopīgu teritorijas attīstības plānošanas dokumentu – ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas, izstrāde.
- 2.3. Gan Rēzeknes valstspilsētai, gan Rēzeknes novadam ir spēkā esoši iepriekš minētie plānošanas dokumenti. Šī plānošanas procesa mērķis ir izvērtēt spēkā esošos dokumentus, vēršot uzmanību uz pašvaldību noteikto (arī pastarpināto) funkciju nodrošinājuma kvalitātes un pieejamības raksturojumu un analīzi turpmākai šo resursu attīstībai. Stratēģija netiek vērsta uz pašvaldību teritorijas attīstības izmantošanu jeb funkcionālo zonējumu noteikšanu, to nosaka pašvaldību citi plānošanas dokumenti, t.i., teritorijas plānojums vai lokālplānojums. Stratēģija vērsta uz Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada teritorijas attīstību un dabas vērtību saglabāšanu, nodrošinot iedzīvotājiem kvalitatīvu dzīves vidi un pakalpojumus, kā arī, uzlabojot pašvaldības pārvaldību un veicinot uzņēmējdarbības attīstību.
- 2.4. Izstrādājot Programmu, tajā tiks ietverta pašreizējās situācijas analīze, tendences un prognozes, kā arī informācija par Programmas izstrādes procesu, tiks noteiktas vidēja termiņa prioritātes, rīcības vidēja termiņa uzstādījumu īstenošanai un investīciju plāns, Programmas īstenošanai nepieciešamo resursu apjoms un dokumenta īstenošanas uzraudzības kārtība. Programma pēc būtības būs pasākumu kopums Stratēģijā noteikto uzstādījumu sasniegšanai.
- 2.5. Stratēģijas uzdevums ir noteikt galvenās vadlīnijas teritorijas attīstībai un publiskās infrastruktūras attīstībai, kā arī teritorijas plānojumu, lokālplānojumu un detālplānojumu izstrādei, savukārt Programma kalpos par pamatdokumentu turpmākajai investīciju projektu izstrādei un finansējuma piesaistei.
- 2.6. Stratēģijā un Programmā nav paredzēts noteikt nozīmīgus jaunus attīstības virzienus un attīstības prioritātes jutīgām teritorijām ar būtisku negatīvu ietekmi vai pasākumus, kas var izraisīt vides kvalitātes pasliktināšanos. Plānošanas dokumentu mērķis ir uzlabot gan Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada iedzīvotāju dzīves kvalitāti, gan nodrošināt dabas resursu ilgtspējīgu un saudzīgu izmantošanu, vides stāvokļa uzlabošanu (piemēram, nosakot konkrētas rīcības apdzīvoto vietu centralizētās inženiertehniskās apgādes nodrošinājumam).
- 2.7. Stratēģijas un Programmas paredzētie teritorijas attīstības risinājumi nav tieši saistīti ar Likuma 1. un 2. pielikuma darbību īstenošanu. Stratēģija nosaka vispārējus virzienus novada attīstībai, bet Programma nosaka vidēja termiņa mērķus un virzienus.
- 2.8. Saskaņā ar dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” iekļauto informāciju, Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada teritorijā atrodas vairākas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (*Natura 2000*) teritorijas, kā arī ārpus šīm teritorijām ir konstatētas daudzveidīgas īpaši aizsargājamās dabas vērtības – ES nozīmes prioritārie mežu, purvu, zālāju un saldūdeņu biotopi, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes. Plānošanas dokumentos netiek tieši paredzēta tādu darbību veikšana, kas varētu ietekmēt īpaši

³ Kopš 2021. gada 1. jūlija – Rēzeknes novads apvienots ar Viļānu novadu (<https://likumi.lv/ta/id/315654-administrativo-teritoriju-un-apdzivoto-vietu-likums>) (skatīts 15.02.2022.).

aizsargājamo dabas teritoriju (turpmāk – ĪADT) vai to piegulošo teritoriju. Stratēģija un Attīstības programma neienes jaunus aspektus pašvaldību teritorijas attīstības plānošanā, kas varētu apdraudēt ĪADT aizsardzības režīmu. Plānošanas dokumentu izstrādes procesā tiks ņemti vērā Dabas aizsardzības pārvaldes administrācijas ieteikumi plānošanas dokumentu izstrādes gaitā.

3. Saskaņā ar Darba uzdevumu Stratēģijas un Programmas izstrādei noteikti šādi uzdevumi:
 - 3.1. definēt kopīgu Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada ilgtermiņa attīstības redzējumu, stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa prioritātes un teritorijas specializāciju, telpiskās attīstības perspektīvu, kā arī vidēja termiņa stratēģiskos uzstādījumus un rīcību kopumu, finanšu resursus un atbildīgos izpildītājus to īstenošanai;
 - 3.2. Stratēģijā noteikt un grafiski attēlot Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada telpiskās attīstības perspektīvu;
 - 3.3. izvērtēt un ņemt vērā spēkā Latgales plānošanas reģiona un to pašvaldību attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas Rēzeknes valstspilsēta un Rēzeknes novads;
 - 3.4. izstrādājot plānošanas dokumentus, apzināt un ņemt vērā iepriekš izstrādātos un apstiprinātos Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada attīstības plānošanas dokumentus;
 - 3.5. nodrošināt sabiedrības pārstāvju līdzdalību plānošanas dokumentu izstrādē.
4. Atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) 5. un 6. punktos noteiktajam, veiktas konsultācijas ar VVD Latgales RVP, DAP administrāciju un Veselības inspekciju par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, kā arī par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību. Iesniegumam pievienotas:
 - 4.1. VVD Latgales RVP 2022. gada 17. janvāra vēstule Nr. 2.3/165/LA/2022 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepieciešamību*”, kurā VVD Latgales RVP norādījusi uz jau izstrādātajiem un spēkā esošajiem plānošanas dokumentiem, kuriem ir veikts Stratēģiskais novērtējums, kā arī tiem, kuriem Birojs pieņēmis lēmumus par Stratēģiskās novērtējuma procedūras nepiemērošanu. Vienlaikus VVD Latgales RVP nesaskata plānošanas dokumentu realizācijai tādas būtiskus vidi ietekmējošus faktoros, kuru dēļ Stratēģijai un Programmai būtu nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu.
 - 4.2. DAP administrācijas 2021. gada 7. decembra vēstule Nr. 4.8/6821/2021–N “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada ilgspējīgas attīstības stratēģijai un attīstības programmai*”. DAP administrācija norādījusi uz Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada teritorijā esošajām dabas vērtībām, tostarp Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas (*Natura 2000*) teritorijām, kā arī ārpus šīm teritorijām konstatētajiem biotopiem un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēm, un antropogēno ietekmi uz tām, tostarp saistībā ar mežsaimniecisko darbību (jaunu meža autoceļa tīkla izveidi), jaunu lauksaimniecisko platību veidošanu, tūrismu un publiskajiem pasākumiem. DAP administrācijas vērtējumā Programmas visās sadaļās būtu nepieciešams iestrādāt rīcības kopumu antropogēnās slodzes negatīvās ietekmes samazināšanai un ierobežošanai īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās, ainaviski vērtīgajās teritorijās un no bioloģiskās daudzveidības viedokļa vērtīgajās teritorijās, izstrādājot rīcību kopumu, kas nodrošinātu, ka minētajās teritorijās antropogēnā slodze tiktu kontrolēta un šajās jutīgajās teritorijās tiktu saglabāti īpaši aizsargājamie biotopi, īpaši aizsargājamo augu, putnu sugu dzīvotnes,

tiktu nodrošinātas meža aizsargfunkcijas, tiktu novērsta/samazināta erozijas procesu attīstība, kā to nosaka Sugu un biotopu aizsardzības likums un Latvijas ainavu politikas pamatnostādnes. DAP administrācija rekomendējusi Stratēģijas prioritātēs un telpiskās attīstības perspektīvā paredzēt pasākumus tipiskās Latgales ainavas saglabāšanā un Programmas un teritorijas plānojuma ietvaros paredzēt izstrādāt teritorijas ainavu plānu, paredzot risinājumus meža fragmentācijas, ezeru un upju piekrastes apbūves mazināšanai, kā arī vienlaikus paredzot risinājumus, lai esošās vērtības un atklātās ainavas tiktu saglabātas (t.i., nosakot ainaviski vērtīgās vietas, ko nav pieļaujams apmežot, ainaviskos ceļus, kā arī nosakot tādas apbūves nosacījumus, kas uzlabo, nevis degradē ainavas vērtību u.c.). Ainavu plāna izstrādē nepieciešams vērst uzmanību uz augstvērtīgo ainavu telpu saglabāšanu, paredzot arī risinājumus, kas nodrošinās mērķtiecīgu ainavu kvalitātes uzlabošanu, novērstu augstvērtīgo ainavu telpu izzušanu un uzlabotu ainavu, kur to vērtība ir mazinājusies vai zudusi. Ņemot vērā minēto un to, ka Stratēģijā tiek noteikts novada attīstības redzējums, mērķi to sasniegšanai, prioritātes, specializācija un telpiskās attīstības perspektīva, DAP administrācija paudusi viedokli, ka Stratēģijai nepieciešams piemērot Stratēģisko novērtējuma procedūru, bet Programmai nav nepieciešams piemērot Stratēģiskā novērtējuma procedūru, jo tā pēc būtības ir pasākumu kopums Stratēģijā noteikto uzstādījumu sasniegšanai.

- 4.3. Veselības inspekcijas 2021. gada 2. decembra vēstule Nr. 4.6.2.–10 “*Par stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību*”. Veselības inspekcija uzskata, ka *Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada* esošo plānošanas dokumentu risinājumi nav saistīti ar Likuma 1. un 2. pielikumā noteikto darbības īstenošanu un neparedz darbības, kas varētu negatīvi ietekmēt iedzīvotāju dzīves kvalitāti, radīt sabiedrības veselības riskus, kā arī jauno plānošanas dokumentu izstrāde nav saistīta ar būtiskām vides stāvokli ietekmējošām izmaiņām salīdzinājumā ar iepriekš plānoto. Līdz ar to Veselības inspekcija neuzstāj uz Stratēģiskā novērtējuma procedūras piemērošanu plānošanas dokumentiem. Vienlaikus Veselības inspekcija rekomendē plānošanas dokumentu izstrādāšanas laikā pievērst uzmanību jautājumiem, kam ir būtiska ietekme uz vidi un cilvēka veselību, t.i., pasākumiem dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanai, virszemes un pazemes ūdensobjektu apsaimniekošanai un kvalitātei, objektu pievienošanai centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, atkritumu apsaimniekošanai, trokšņa piesārņojumam un prettrokšņa pasākumiem, kā arī virszemes ekoloģiskajai situācijai.
5. Stratēģija un Programma nav ietverti to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Noteikumu Nr. 157 2. punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres. Līdz ar to jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Novērtējis ar Izstrādātājas Iesniegumu sniegto informāciju, kā arī vadoties no Likuma 23.² pantā noteiktajiem kritērijiem, Birojs konstatē, ka konkrētā Stratēģija un Programma atbilst plānošanas dokumenta veidam, kam Stratēģiskais novērtējums nav nepieciešams:
 - 5.1. Likuma 23.² pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23.² panta 1. punkts), tostarp to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23.² panta 1. punkta a., b., c., d. apakšpunkts). Tāpat Likuma 23.² pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs – ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c. Savukārt Likuma 23.² panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un

kultūras vērtībām, vides resursiem.

- 5.2. Likuma 4. panta trešās daļas 1. un 2. punkts noteic, ka Stratēģisko novērtējumu citu starpā veic plānošanas dokumentiem, kurus apstiprina vietējā pašvaldība, kuri saistīti ar reģionālo attīstību, zemes izmantošanu, teritoriju plānojumiem un ietver pamatnosacījumus šā Likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai, kā arī plānošanas dokumentiem, kuru īstenošanai var būt būtiska ietekme uz *Natura 2000* teritoriju.
- 5.3. Šādā kontekstā Birojs secina, ka Stratēģiju un Programmu paredzēts izstrādāt kā jaunus plānošanas dokumentus Rēzeknes valstspilsētai un Rēzeknes novadam ar mērķi Stratēģijā noteikt ilgtermiņa attīstības redzējumu, izvirzīt stratēģiskos mērķus un attīstības prioritātes, kā arī Programmā definēt vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopumu, lai sasniegtu Stratēģijā izvirzītos stratēģiskos mērķus. Programma ir plānošanas dokuments, ko apstiprina vietējā pašvaldība, un tās realizācija var notikt atbilstoši spēkā jau esošajiem hierarhiski augstākiem pašvaldības plānošanas dokumentiem, proti ilgtermiņai attīstības stratēģijai un teritorijas plānojumam. Saistībā ar minēto konstatējams:
 - 5.3.1. Atbilstoši Biroja rīcībā pieejamai informācijai Rēzeknes pilsētas ilgtermiņai attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam un Rēzeknes novada ilgtermiņai attīstības stratēģijai līdz 2033. gadam ir veikts Stratēģiskais novērtējums⁴, savukārt Viļānu novada attīstības programmai 2015.–2022. gadam Birojs 2014. gada 27. novembrī pieņēmis lēmumu Nr. 57 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu”*⁵. Minēto pašvaldību ilgtermiņai attīstības stratēģijas ir spēkā esoši plānošanas dokumenti, bet ar Stratēģiju tiks pārskatīti Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes jaunizveidotā novada turpmākie stratēģiskie mērķi un attīstības prioritātes, būtiski nemainot jau iepriekš noteiktās prioritātes.
 - 5.3.2. Rēzeknes novada attīstības programmai 2019.–2025. gadam Birojs 2018. gada 23. aprīlī pieņēmis lēmumu Nr. 4–02/19 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu”*⁶, Rēzeknes pilsētas attīstības programmai 2014.–2020. gadam Birojs 2012. gada 28. novembrī ir pieņēmis lēmumu Nr. 84 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu”*⁷ un Viļānu novada attīstības programmai 2015.–2022. gadam Birojs 2014. gada 27. novembrī pieņēmis lēmumu Nr. 57 *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu”*⁸, ņemot vērā to, ka šo pašvaldību attīstības programmu iecerēm netika konstatēta būtiska nelabvēlīga ietekme uz vidi. Minēto pašvaldību attīstības programmas ir spēkā esoši plānošanas dokumenti, bet šī plānošanas procesa mērķis ir izvērtēt spēkā esošos dokumentus, vēršot uzmanību uz pašvaldību noteikto (arī pastarpināto) funkciju nodrošinājuma kvalitātes un pieejamības raksturojumu un analīzi.
 - 5.3.3. Vienlaikus Stratēģiskais novērtējums tika veikts un atbilstoši izstrādāts Vides pārskats Rēzeknes novada teritorijas plānojumam 2012.–2023. gadam (Biroja 2020. gada 10. septembra atzinums Nr. 4–03/15⁹) un Rēzeknes pilsētas teritorijas plānojumam 2018.–2030. gadam (Biroja 2018. gada 16. janvāra atzinums Nr. 4–

⁴ Atzinumi ir pieejami tīmekļvietnē: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/atzinumi>.

⁵ Lēmums ir pieejami tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi>.

⁶ Turpat.

⁷ Turpat.

⁸ Turpat.

⁹ Atzinums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/atzinumi>.

03/1¹⁰), savukārt Viļānu novada teritorijas plānojumam 2019.–2031. gadam 2020. gada 21. maijā pieņemts lēmums Nr. 4–02/34 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu*”¹¹, ņemot vērā novada specifiku un ar tā attīstību saistītos vides aspektus.

- 5.3.4. Atbilstoši Iesniegumam Stratēģija un Programma tiks izstrādāta saskaņā ar Latgales plānošanas reģiona attīstības programmu 2021.–2027. gadam, kurai ir veikts Stratēģiskais novērtējums. Birojs 2021. gada 14. oktobrī Latgales plānošanas reģiona attīstības programmai 2021.–2027. gadam izsniedzis atzinumu Nr. 4–03/9¹², secinot, ka tas ir nozīmīgs reģionāla līmeņa plānošanas dokuments, kas nosaka reģionam raksturīgos attīstības virzienus un prioritātes arī ar vidi saistītu problēmu risināšanai, un to realizācija zemākā līmenī (vietējo pašvaldību līmenī) varēs būt iespējama bez atkārtotas vides aspektu pārvērtēšanas, ja vien netiks paredzētas būtiskas jaunas ievirzes.
- 5.4. Izvērtējot Birojā iesniegto informāciju, kā arī caurlūkojot plānošanas teritorijai izstrādātos un spēkā esošos plānošanas dokumentus, no kuriem daļai (plānošanas dokumentiem ar konkrētu teritoriālo piesaisti) jau bijis veikts Stratēģiskais novērtējums, secināms, ka, izstrādājot Stratēģiju un Programmu nākamajam plānošanas periodam, ir paredzēts izvērtēt un ņemt vērā jau noteiktos attīstības virzienus, investīciju prioritātes un uzsāktos vai daļēji īstenotos projektus. Pēc būtības tas nozīmē, ka ar plānošanas dokumentiem paredzēts izsvērt jau iepriekšējā plānošanas periodā noteikto un izvērtēto mērķu un prioritāšu aktualitāti, ja nepieciešams, precizējot attīstības virzienus. Caurlūkojos plānošanas teritorijā iekļauto esošo pašvaldību (Rēzeknes valstspilsētas, Rēzeknes un Viļānu novadu) izstrādātos attīstības plānošanas dokumentus, var secināt, ka tie paredz pilnveidot un attīstīt arī infrastruktūru uzņēmējdarbības attīstībai, tomēr investīciju plāni galvenokārt saistīti ar esošās publiskās infrastruktūras sakārtošanu un uzturēšanu. No Iesnieguma neizriet, ka Stratēģijas un Programmas izstrādes mērķis būtu būtiski mainīt iepriekš jau novērtētos plānošanas risinājumus, ieplānot jaunas darbības, kas atbilstu Likuma 1. un 2. pielikumā noteiktajām darbībām, kas atstātu ilgstošu ietekmi uz vidi un kuru rezultātā veidotos būtiska ietekme, tai skaitā piesārņojums, palielināta slodze uz dabas vidi u.tml.
- 5.5. Līdz ar to, vadoties no pašlaik pieejamās informācijas, nav konstatējams, ka plānošanas dokumenti būtu pielīdzināmi Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā noteiktajiem plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums nepieciešams, tāpat nav konstatējams, ka ar Stratēģijas un Programmas izstrādi varētu paredzētas būtiskas, vides stāvokli negatīvi ietekmējošas izmaiņas, ja tās salīdzinātu ar iepriekš plānoto (un vērtēto) (Likuma 23.² panta 1. punkta “a” – “e” apakšpunkts). Minētais nenozīmē, ka jauno plānošanas dokumentu izstrāde nebūtu saistīta arī ar jauniem izaicinājumiem un risināmām problēmām, – jo ar šiem dokumentiem tiks likts pamats jaunās teritoriālās vienības, tostarp apvienoto novadu, telpiskās attīstības prioritātēm, kur vienota redzējuma veidošana arī no vides pārvaldības viedokļa ir nozīmīga. Tomēr priekšnosacījumi konkrētu darbību īstenošanai ar teritoriālo piesaisti ir jau ietverti citos plānošanas dokumentos, tai skaitā dokumentos, kam jau veikts Stratēģiskais novērtējums.
- 5.6. Vērtējot plānošanas teritoriju kopskatā ar Reģionālās politikas pamatnostādnēs 2021. – 2027. gadam¹³ noteiktajiem izaicinājumiem konkrētajai plānošanas teritorijai,

¹⁰ Turpat.

¹¹ Lēmums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/lemumi>.

¹² Atzinums pieejams tīmekļvietnē <https://www.vpvb.gov.lv/lv/atzinumi>.

¹³ Apstiprinātas ar Ministru kabineta 2019. gada 26. novembra rīkojumu Nr. 587 “*Par Reģionālās politikas*”

plānošanas iniciatīvas varētu būt saistītas arī ar attiecīgajai nacionālo interešu telpai (austrumu pierobeža) būtiskiem attīstības aspektiem, tomēr nav identificējams, ka šādā aspektā plānošanas teritorijas specifisko vides problēmu risināšanai būtu paredzētas būtiskas jaunas ievirzes, ja tās salīdzina ar reģionam raksturīgo attīstības virzienu un prioritāšu ietvaru, kas Stratēģiskajam novērtējumam jau pakļaujamas plānošanas reģiona līmenī.

- 5.7. Vērtējot iespējamu negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, kā arī citām jutīgām vides teritorijām (Likuma 4. panta trešās daļas 2. punkts, 23.² panta 3., 4. punkts), Birojs ņem vērā DAP administrācijas viedokli, jo pārmērīgas antropogēnās slodzes palielināšanās dabas teritorijās vai to tuvumā ir viens no priekšnoteikumiem pret pārmaiņām jutīgu teritoriju vērtības zudumam. Tomēr, vadoties no Birojā sniegtās informācijas, plānošanas teritorijā ar Stratēģiju un Programmu (salīdzinājumā ar spēkā esošajiem plānošanas dokumentiem) nav paredzēts noteikt nozīmīgus jaunus attīstības virzienus un attīstības prioritātes jutīgām teritorijām ar telpisku piesaisti un būtisku negatīvu ietekmi, tai skaitā tādus, kas tieši saistīti ar mežistrādi, ainavu pārveidošanu u.tml. Pienākums risināt jautājumus, kas attiecas uz ainavu identificēšanu, novērtēšanu un plānošanu, plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību līmenī noteic jau hierarhiski augstāka līmeņa politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti. Stratēģiskais novērtējums nav vienīgais instruments, lai nodrošinātu to ņemšanu vērā. Vietējo pašvaldību attīstības plānošanas dokumentu izstrādei dabas vērtību aizsardzības ziņā ir nozīmīga loma, tomēr konkrētas darbības ar iespējamu negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, kā arī citām jutīgām vides teritorijām atbilstīgāk var novērtēt tieši teritoriju plānojumu izstrādes ietvaros. Plānošanas dokumentu izstrādē tāpat ir jāņem vērā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības prasības, kā arī vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kas nepieļauj teritoriju attīstības plānojuma dokumentos būtiskas izmaiņas, kam varētu būt negatīva ietekme uz dabas vērtībām. Šādā kontekstā izsverot Stratēģiskā novērtējuma piemērošanas pamatojumu un lietderību, Birojs secina, ka konkrēto plānošanas dokumentu īstenošanai nav konstatējama tik būtiska negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, ja tiek ievēroti institūciju izvirzītie nosacījumi plānošanas dokumenta izstrādei. Līdz ar to nav konstatējams, ka Stratēģija un Programma atbilstu Likuma 4. panta trešās daļas 2. punktā noteiktam plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums nepieciešams (Likuma 23.² panta 3., 4. punkts).
- 5.8. Vadoties no pieejamās informācijas, Birojs arī nekonstatē, ka Stratēģijas un Programmas izstrāde un īstenošana varētu būt saistīta ar pārrobežu ietekmi (starpvalstu aspektā), jo par jauniem nozīmīgiem projektiem ar pārrobežu ietekmi Iesniegumā informācija nav sniegta, tāpat nav konstatējams, ka Stratēģijas un Programmas izstrāde un īstenošana varētu būt saistīta ar nozīmīgiem avāriju riskiem un summārām ietekmēm. Tomēr, ja plānošanas dokumenta izstrādes gaitā tiek identificētas/plānotas jaunas (iepriekš nevērtētas) darbības, kas saistītas ar Likuma 1. un/vai 2. pielikumā iekļauto darbību īstenošanu, vai citas darbības ar iespējamu būtisku ietekmi uz vidi vai dabas vērtībām, pašvaldībai atkārtoti jākonsultējas ar VVD Latgales RVP par nosacījumiem un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepieciešamību.
6. Ņemot vērā iepriekš minēto, Birojs uzskata, ka Stratēģiskā novērtējuma veikšana Stratēģijai un Programmai konkrētajā gadījumā nav nepieciešama un tās veikšana neizriet arī no lietderības un samērības apsvērumiem – to nepieprasa kā obligāti veicamu spēkā esošie normatīvie akti, un tā nepieciešamība neizriet arī no vērtējuma par iespējamo vides problēmu un ietekmes uz vidi būtiskumu, kas veicams saskaņā ar Likuma 23.² pantā

noteiktajiem kritērijiem. Pie nosacījuma, ja plānošanas dokumenta īstenošana neparedz nozīmīgus jaunus attīstības virzienus un plānus ar papildus būtisku negatīvu ietekmi, kā arī nosacījuma, ka, izstrādājot un īstenojot Stratēģiju un Programmu, tiks ievēroti institūciju sniegtie nosacījumi, publiskās apspriešanas laikā saņemtās institūciju atzinumu rekomendācijas un spēkā esošie normatīvie akti – sagaidāmo ietekmi ir iespējams identificēt, samazināt un novērst arī ar citiem vērtēšanas instrumentiem.

7. Līdz ar to Birojs, izvērtējot tā rīcībā esošo un iesniegto informāciju saskaņā ar Likuma 23.² panta 1., 2., 3. un 4. punkta nosacījumiem, konstatē, ka Stratēģijai un Programmai Stratēģiskais novērtējums nav nepieciešams.

Piemērotās tiesību normas:

1. Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 4. pants, 23.² pants, 23.³ pants.
2. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” 5., 6., 7. punkts.
3. Ministru kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 “*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*”.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Birojs saskaņā ar Likuma 23.³ pantā noteikto izvērtēja Izstrādātājas 2022. gada 18. janvāra vēstuli Nr. 3.1.1.19/53 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru*”, Iesniegumu un tam pievienoto dokumentāciju par Stratēģijas un Programmas izstrādi. Ņemot vērā iesniegto informāciju un Likuma 23.² pantā noteiktos Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus un piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas un lietderības apsvērumus, Birojs atbilstoši Likuma 23.³ panta 1. punktam secina, ka plānošanas dokumentu īstenošanai nav paredzama tik būtiska negatīva ietekme uz vidi, lai piemērotu Stratēģisko novērtējumu.

Lēmums:

Nepiemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2035. gadam un Rēzeknes valstspilsētas un Rēzeknes novada attīstības programmai 2022.–2028. gadam.

Direktore

(*paraksts**)

Daiga Avdejanova

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

Lēmums nosūtīts:

1. Rēzeknes valstspilsētas pašvaldībai, *E.Adresē*.
2. Valsts vides dienesta Latgales reģionālai vides pārvaldei, *E.Adresē*.